

Tonika

Gammas I pakāpi sauc par **toniku**. Do mažorā tā ir nots **do**.

Tonikas trijskanis

No noturīgajām pakāpēm 1 (I)–3 (III)–5 (V) veidojas **tonikas trijskanis**. Do mažorā tās ir skaņas **do–mi–sol**.

Triju (un vairāku) skaņu kopskaņa veido **akordu**. Tonikas trijskanis ir akords un to apzīmē šādi: **T₅₃**.

Mūzikas izteiksmes līdzekļi

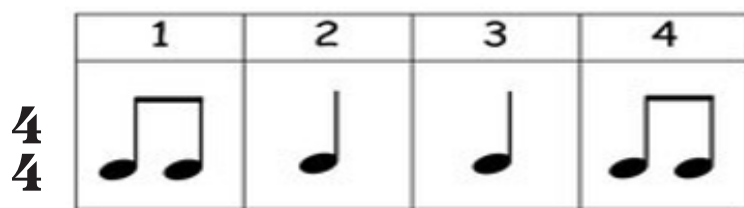
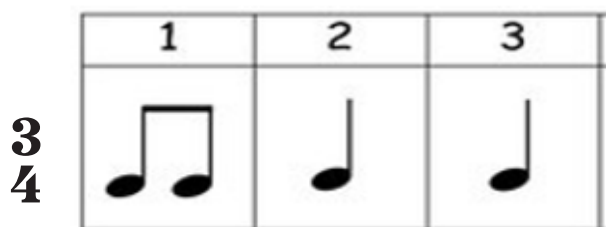
Temps ir mūzikas atskaņošanas ātrums. Mūziku var atskaņot ātrā, vidējā un mērenā, kā arī lēnā tempā.

Dinamika ir mūzikas atskaņošanas stiprums. Mūziku var atskaņot klusi, to apzīmē ***p*** (piano), kā arī skaļi un spēcīgi, to apzīmē ***f*** (forte).

Taktsmērs

Taktsmērs mums norāda, cik daļas būs taktī – divas, trīs vai četras.

Nošu pierakstā to apzīmē šādi: $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$

Mūzikas žanri (veidi)

Maršs ir soļošanai piemērota mūzika. Tā raksturīgais taktsmērs ir $\frac{4}{4}$

Dejas

Polka ir strauja deja ar palēcieniem. Tās raksturīgais taktsmērs ir $\frac{2}{4}$	Valsis ir balles ir deja. Tās raksturīgais taktsmērs ir $\frac{3}{4}$

Ritma vienības

Vesela nots	
Pusnotis	
Ceturtdaļnotis	
Astotdaļnotis	
Sešpadsmitdaļnotis	

Katrai ritma vienībai ir atbilstošas **pauzes** (klusuma zīmes).

Vesela pauze	
Puspauze	
Ceturtdaļpauze	

Astotdaļnotis un sešpadsmitdaļnotis nošu pierakstā var būt arī ar **karodziņiem**

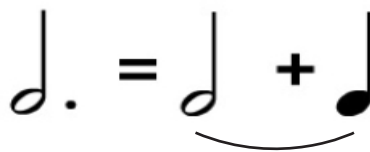
Ritma vienības var apvienot grupās, tās sauc par **ritma grupām**.

Sešpadsmitdaļnošu grupu nošu pierakstā apzīmē šādi

Ritma vienība var būt arī ar punktu. Tas nozīmē, ka ritma vienība tiek pagarināta par pusi no tās vērtības.

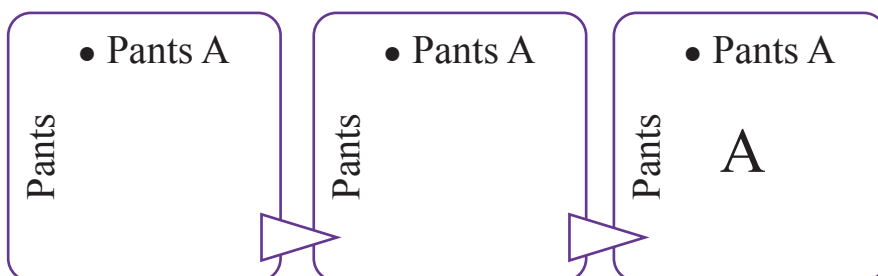
Pusnots ar punktu veidojas šādi

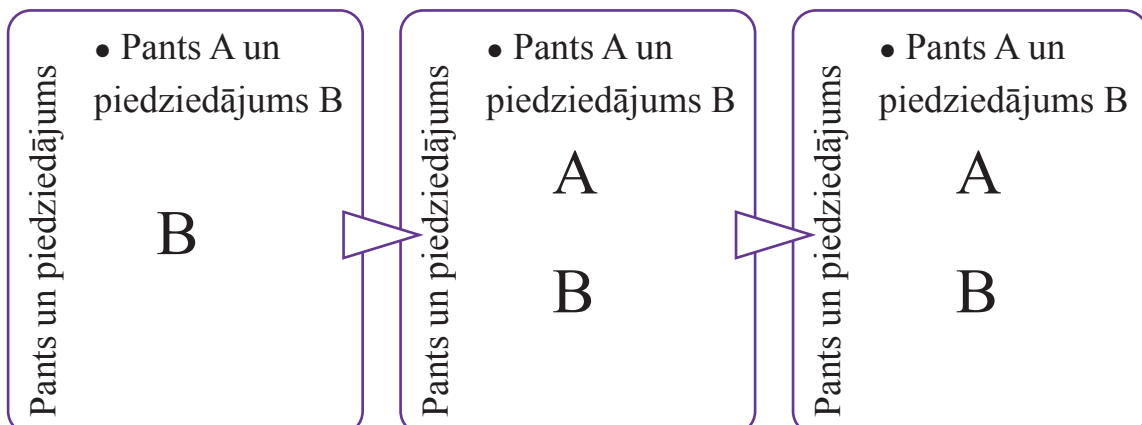
Mūzikas formas

Latviešu tautasdziesmas un bērnu dziesmas pārsvarā ir sacerētas **pantu formā**.

Pantu formu veido vairāki **panti (A)**, kuru melodija atkārtojas, bet vārdi – mainās.

Daudzām dziesmām ir raksturīgi **piedziedājumi (B)**, kas katra **panta (A)** beigās nemainīgi atkārtojas.

Rondo (itāliešu val. “aplis”, “rotaļa”) ir mūzikas forma, kuras pamatā ir vairākkārtējs galvenās tēmas (A) atkārtojums. Rondo ar burtiem apzīmē šādi: A B A C A D A. Tas nozīmē, ka A daļa atkārtojas, bet B, C, D daļas mainās.

